

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 56/20
Luxemburgissa 7.5.2020

Tuomio asiassa C-641/18
LG ym. v. Rina SpA ja Ente Registro Italiano Navale

Panaman lippua käyttäneen aluksen haaksirikon uhrin voit nostaa Italian tuomioistuimissa vahingonkorvauskanteen niitä italialaisia laitoksia vastaan, jotka olivat luokitelleet kyseisen aluksen ja antaneet sille todistuskirjat

Nämä laitokset voivat vedota lainkäytölliseen koskemattomuuteen vain, jos niiden toiminta ilmentää Panaman valtion julkisen vallan käyttämistä

Unionin tuomioistuin totesi 7.5.2020 antamassaan tuomiossa Rina (C-641/18) ensinnäkin, että **vahingonkorvauskanne sellaisia yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä vastaan, jotka harjoittavat alusten luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevaa toimintaa kolmannen valtion lukuun ja sen siirtämän toimivallan perusteella, kuuluu asetuksen N:o 44/2001¹ (jäljempänä Bryssel I -asetus) 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitteen alaan ja näin ollen kyseisen asetuksen soveltamisalaan, jos tällaista toimintaa ei harjoiteta unionin oikeudessa tarkoitettujen julkisen vallan oikeuksien nojalla.** Toiseksi se katsoi, että lainkäytöllistä koskemattomuutta koskeva kansainvälisen tapaoikeuden periaate ei ole esteenä sille, että asiaa käsittelevä kansallinen tuomioistuin käyttää kyseisessä asetuksessa säädettyä lainkäyttövaltaa tällaista kannetta koskevassa oikeusriidassa, jos kyseinen tuomioistuin toteaa, etteivät tällaiset laitokset olleet käyttäneet kansainvälisessä oikeudessa tarkoitettuja julkisen vallan oikeuksia.

Panaman tasavallan lippua käyttäneen *Al Salam Boccaccio '98* -aluksen haaksirikossa vuonna 2006 Punaisellaamerellä kuoli yli 1 000 ihmistä. Eräät uhrien perheenjäsenet ja haaksirikosta selviytyneet matkustajat nostivat Tribunale di Genovassa (Genovan alioikeus, Italia) kanteen Rina SpA:ta ja Ente Registro Italiano Navalea (jäljempänä yhdessä Rina-yhtiöt) eli yhtiöitä, jotka olivat suorittaneet haaksirikkoutuneen aluksen luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevat toimet ja joiden kotipaikka oli Genova, vastaan. Kantajat vaativat Rina-yhtiöiden mahdollisen siviilioikeudellisen vastuun perusteella korvausta aineellisista ja aineettomista vahingoistaan ja väittivät, että mainitut toimet olivat haaksirikon taustalla. Rina-yhtiöt väittivät, ettei tuomioistuin, jossa asia on saatettu vireille, ole lainkäytöllistä koskemattomuutta koskevan periaatteen vuoksi toimivaltainen, koska niiden toteuttamat luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevat toimet tehtiin Panaman tasavallan siirtämän toimivallan perusteella ja ne ilmentävät siten toimivallan siirtäneen valtion suvereenien oikeuksien käyttämistä. Kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, pohti Italian tuomioistuinten toimivaltaisuutta ja esitti ennakkoratkaisupyynnön.

Unionin tuomioistuin tarkasteli ensimmäiseksi Bryssel I -asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa olevan siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden käsitteen tulkintaa Rina-yhtiöiden harjoittaman alusten luokitusta ja todistuskirjojen antamista Panaman tasavallan siirtämän toimivallan perusteella ja sen lukuun koskevan toiminnan kannalta ratkaistakseen, ovatko Italian tuomioistuimet toimivaltaisia kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdan² nojalla. Unionin tuomioistuin muistutti aluksi, että vaikka tietyt viranomaisen ja yksityisen väliset oikeusriidat voivat **kuulua Bryssel I -asetuksen**

¹ Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1). Kyseisessä säännöksessä säädetään muun muassa, että asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa.

² Kyseisen säännöksen mukaan kanne sellaista henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan lähtökohtaisesti hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa.

soveltamisalaan, jos kanne koskee julkista valtaa käyttämättä suoritettuja toimia (iure gestionis), näin ei ole silloin, kun viranomaisen käyttää julkista valtaa (iure imperii). Tältä osin unionin tuomioistuin esitti, ettei sillä, että tiettyä toimintaa harjoitetaan valtion siirtämän toimivallan perusteella, ole merkitystä, sillä pelkästään se seikka, että tietty toimivalta on annettu julkisen vallan toimella, ei merkitse sitä, että tällaista toimivaltaa käytettäisiin iure imperii. Sama koskee sitä, että kyseiset toimet on toteutettu Panaman tasavallan lukuun ja tämän etujen mukaisesti, koska valtion lukuun toimiminen ei aina merkitse julkisen vallan käyttämistä. Lisäksi se, että tietyllä toiminnalla on julkinen tarkoitus, ei sellaisenaan riitä perusteeksi todeta, että kyseistä toimintaa harjoitettaisiin iure imperii. Unionin tuomioistuin on siten korostanut, että **sen ratkaisemiseksi, onko pääasiassa kyseessä olevien toimien toteuttaminen julkisen vallan käyttämistä, merkityksellinen kriteeri on yksityisten välisiin suhteisiin sovellettaviin sääntöihin nähden poikkeuksellisen laajan vallan käyttäminen.**

Tältä osin unionin tuomioistuin totesi, että Rina-yhtiöiden suorittamissa luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevissa toimissa oli kyse ainoastaan sen toteutamisesta, täyttikö tutkittu alus sovellettavassa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, ja jos täytti, vastaavien todistuskirjojen antamisesta. Sovellettavien teknisten vaatimusten tulkinta ja valinta puolestaan kuului Panaman tasavallan viranomaisille. Luokitusta ja todistusten antamista harjoittavan luokituslaitoksen tarkastus voi tarvittaessa johtaa todistuksen peruuttamiseen kyseisten vaatimusten täyttymättä jäämisen vuoksi. Tällainen peruuttaminen ei kuitenkaan perustu mainittujen laitosten päätösvallan käyttämiseen, sillä ne toimivat ennalta määritellyissä sääntelypuitteissa. Se, ettei alusta todistuksen peruuttamisen jälkeen voida enää käyttää merenkulussa, johtuu seuraamuksesta, josta säädetään lailla. Niinpä unionin tuomioistuin päätteli, että **jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin kuuluvassa tutkimisessa muuta ilmene, Rina-yhtiöiden suorittamien kaltaisia luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevia toimia ei voida pitää unionin oikeudessa tarkoitettuna julkisen vallan oikeuksien käyttämisenä.**

Toiseksi unionin tuomioistuin tutki, vaikuttaako lainkäytöllistä koskemattomuutta koskevaan kansainvälisen tapaoikeuden periaatteeseen perustuva poikkeus mahdollisesti Bryssel I -asetuksen sovellettavuuteen. Unionin tuomioistuin mainitsi todenneensa aikaisemmin, että nykyisessä kansainvälisessä käytännössä **valtioiden lainkäytöllisellä koskemattomuudella ei ole absoluuttista arvoa** mutta se tunnustetaan yleisesti, jos riita-asia koskee sellaista suvereniteetin käyttöä, joka tapahtuu iure imperii. Sen sijaan **se voidaan sulkea pois, jos oikeussuojakeino koskee toimia, jotka eivät merkitse julkisen vallan käyttämistä.** Rina-yhtiöiden kaltaisten yksityisoikeudellisten laitosten lainkäytöllistä koskemattomuutta ei tunnusteta yleisesti alusten luokitusta ja todistuskirjojen antamista koskevien toimien osalta silloin, kun kyseisiä toimia ei ole suoritettu kansainvälisessä oikeudessa tarkoitettulla tavalla iure imperii. Niinpä unionin tuomioistuin totesi, että mainittu periaate ei ole esteenä Bryssel I -asetuksen soveltamiselle pääasian kaltaisessa oikeusriidassa, jos asiaa käsittelevä tuomioistuin toteaa, että kyseiset luokitusta ja todistuskirjojen antamista harjoittavat laitokset eivät ole käyttäneet kansainvälisessä oikeudessa tarkoitettuja julkisen vallan oikeuksia.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127